

Skogsfru

(*Epipógium aphyllum*)

Ny växt i Solleröns flora.

Skogsfru är en sällsynt orkidé. Den har ett mycket säreget växtsätt och visar sig ovan mark endast som blomma.

En rotstock finns under marken och när den nått tillräcklig storlek och kraft ombildas en del grenspetsar till blomanlag, som vid gynnsamma omständigheter kan blomma året därpå, under förutsättning att våren är mild och sommaren nederbördsrik. Annars dör en del av rotstocken ut och endast en liten bit fortsätter att växa. Det kan då dröja ända upp till tio år innan rotstocken blivit så kraftig att den kan bilda nya blomskott och kan blomma året därpå. Blomningen sker i augusti och varar i omkring två veckor. Skogsfrun tömmer då sin kraft så totalt att det tar många år till nästa blomning.

Skogsfrun är en s.k. saprofyt, det vill säga den har ingen färg, varken på stjälk eller blomma. Hela växten har en blek, gulvit färg. Den växer på skuggiga, mullrika platser med i marken rörligt vatten, källdrag eller småbäckar.

Blomman hittades väster om Säxberget vid den s.k. Trollkyrkan under en färd med Sollerö Hushållningssällskapet i augusti 1993. Trollkyrkan, denna vackra plats bedårade oss så till den grad, att vi före hemfärden stämde upp i psalmen "Härlig är jorden". Sällskapet var på hemväg då jag upptäckte Skogsfrun, och endast några få kvardröjande deltagare hann se den. Något sade mig att stanna upp och titta ner, och där stod den första skogsfru jag någonsin sett och som jag varit nära att trampa på. Efter en stunds ytterligare sökande hittade vi sedan sammanlagt fem blommor.

Dagen därpå återvände Ann-Christin och jag till Trollkyrkan, utrustade med bättre fotoutrustning och videokamera. Och nu, med mera tid att söka efter Skogsfrun, hittade vi sammanlagt tio blommande exemplar.

När vi varit där en stund fick vi en underlig känsla av att någon iakttog oss. Vi tittade på varandra och kände tydligt samma sak, såg oss omkring, men där fanns ingenting. Vi gick längre in i ravinen och tog mera bilder, men förnimmelsen av att någon betraktade oss blev allt intensivare. Det liksom viskade och knäppte i skogen och vi fick en allt starkare känsla av att vara ovälkomna. Det kändes som att få "tuppstjinn" d.v.s. skinet knottrade sig på hela kroppen. Vad var det som hände? Jo, vi hade ju avslöjat en av dessa osynliga skogsväsens stora hemligheter, nämligen skogsfrun. Vi packade snabbt ihop vår utrustning och for hem igen, efter ännu en oförglömlig stund på soldskogen.

P.S. När ni vandrar i markerna, tänk då på att alla orkidéer numera är fridlysta!

Ullas Arne

